

Av. Arb. Ceren Burçak KIR

**AVRUPA İNSAN HAKLARI
SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE
ADİL YARGILANMA HAKKININ
KAMU GÖREVLİLERİNE
UYGULANABİLİRLİĞİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE ADİL YARGILANMA HAKKININ KORUMA ALANI

I. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Adil Yargılanma Hakkı ve Kapsamı.....	7
A. Adil Yargılanma Hakkı Kavramı.....	7
B. Adil Yargılanma Hakkının Kapsamı	10
1. Adil Yargılanma Hakkının Kapsamının Belirlenmesinde Kullanılan İlkeler ve Yorum Yöntemleri.....	12
a. Otonom (Özerk) Yorum İlkesi.....	14
b. Geliştirici Yorum İlkesi.....	17
c. Ulusal Takdir Yetkisi	20
d. Orantılılık İlkesi	22
2. Medeni Hak ve Yükümlülükler.....	23

a.	Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlgili Başvurularda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı Maddesinin Uygulanabilirlik Koşulları.....	32
	(1) İç Hukukta Tanınmış Bir Hakkın Varlığı.....	32
	(2) Medeni Hakka İlişkin Bir Uyuşmazlığın Varlığı.....	35
b.	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Göre Medeni Hak ve Yükümlülük Kapsamında Değerlendirilen Uyuşmazlıklar	39
	(1) Mülkiyet Hakkı ile İlgili İdari İşlem ve Kararlara İlişkin Uyuşmazlıklar.....	41
	(2) Mesleki, Ticari veya İktisadi Bir Faaliyetin Yürütülmesi ile İlgili İdari İşlem ve Kararlara İlişkin Uyuşmazlıklar	42
	(3) İdarenin Kusurundan Doğan Zararın Tazminine İlişkin Uyuşmazlıklar.....	43
	(4) Sosyal Güvenlik Sistemiyle İlgili İdari İşlem ve Kararlara İlişkin Uyuşmazlıklar	43
	(5) Aile Hukukuna İlişkin Hak ve Yükümlülüklerin Söz Konusu Olduğu Uyuşmazlıklar	44
	(6) Kamu Görevlileri ile İlgili İdari İşlem ve Kararlara İlişkin Uyuşmazlıklar.....	45
c.	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Göre Medeni Hak ve Yükümlülük Kapsamı Dışında Değerlendirilen Uyuşmazlıklar	47
3.	Suç İsnadı	50
	a. İç Hukuktaki Sınıflandırma	54
	b. Suçun Niteliği.....	55
	c. Cezanın Niteliği ve Ağırlığı.....	58
4.	Kamu Görevlilerine İlişkin Uyuşmazlıkların Adil Yargılanma Hakkı Kapsamındaki Yeri.....	60

İKİNCİ BÖLÜM
ADİL YARGILANMA HAKKININ
KAMU GÖREVLİLERİNE
UYGULANABİLİRLİĞİNİN AİHM
İÇTİHADINDAKİ SEYRİ

I. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Genel Yaklaşımı.....	67
II. Adil Yargılanma Hakkının Kamu Görevlilerine Uygulanabilirliğine Dair Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Temel İctihatları	68
A. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 1999 Öncesi Yaklaşımı ..	68
1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı Maddesi Kapsamı Dışında Değerlendirilen Uyuşmazlıklar	69
a. Kamu Görevine Kabule İlişkin Uyuşmazlıklar	70
b. Kamu Görevlisinin Kariyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Uyuşmazlıklar.....	70
c. Kamu Görevlisinin Görevinin Sona Ermesine İlişkin Uyuşmazlıklar.....	73
2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı Maddesi Kapsamında Değerlendirilen Uyuşmazlıklar.....	74
a. Kamu Görevlisinin Görevinin Sona Ermesinden Sonra Sosyal Sigorta Çerçevesinde Hak Sahibi Olduğu Aylık ve Yardıma İlişkin Uyuşmazlıklar.....	74
b. Kamu Görevlisinin Görevi Süresince Ortaya Çıkan Tamamen Ekonomik Bir Hakka İlişkin Uyuşmazlıklar ..	76
B. 1999 Yılında Verilen Pellegrin Kararı	77
1. Dava Konusu Olay.....	79
2. AİHM'in Değerlendirmesi.....	80
a. Pellegrin Kriterleri	83
(1) İşlevsel Kriter: Kamu Görevlisinin Görev ve Sorumlulukları.....	83
(2) Kamu Görevlisinin Görevinin Sona Ermesine Bağlı Ekonomik Uyuşmazlıklar	86

3. Pellegrin Kriterlerinin Uygulaması	86
C. 2007 Yılında Verilen Vilko Eskelinen Kararı	90
1. Dava Konusu Olay.....	94
2. AİHM'in Değerlendirilmesi.....	95
a. Vilho Eskelinen Kriterleri	96
(1) Devlet ile Kamu Görevlisi Arasındaki Uyuşmazlıklarda Adil Yargılanma Hakkının Uygulanabilirliğinin Karine Olarak Kabul Edilmesi	96
(2) Devletin Kamu Görevlisi ile Arasındaki Uyuşmazlıklarda İspat Yükü	97
i. Söz Konusu Kamu Görevlisi Açısından Ulusal Mevzuatta Mahkemeye Erişim Hakkının Kabul Edilmediğinin Belirlenmesi.....	98
ii. Uyuşmazlığın Devletin Çıkarlarına İlişkin Olduğunun Belirlenmesi.....	99
3. Vilho Eskelinen Kriterlerinin Uygulaması	100
D. 2016 Yılında Verilen Baka Kararı	103
1. Dava Konusu Olay.....	104
2. AİHM'in Değerlendirmesi.....	105
a. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mevcut İçtihadının Uygulanması	106
b. İç Hukukta Mahkemeye Erişim Hakkının Açıkça Engellenmesi.....	108
(1) İç Hukuktaki Engelin Kamu Görevlisi ile Uyuşmazlık Ortaya Çıkmadan Önce Var Olması Gerekliği.....	110
(2) İç Hukuktaki Engelin Genel Bir Nitelik Taşınması Gerekliği	111

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAMU GÖREVLİLERİNE İLİŞKİN
UYUŞMAZLIKLARDA ADİL YARGILANMA
HAKKININ UYGULANABİLİRLİĞİ

I. Kamu Görevlisi Kavramı.....	117
A. Türk Hukuku Açısından Kamu Görevlisi Kavramı.....	117
B. AİHM İçtihatları Çerçevesinde Kamu Görevlisi Kavramı.....	119
1. Kamu Hizmeti Kavramının Özerk Yorumu	120
2. Kamu Görevlisinin Görevlerinin Niteliği.....	121
II. Kamu Görevlilerine İlişkin Uyuşmazlıklarda Adil Yargılanma Hakkının Uygulanabilirliği Meselesinin Uyuşmazlığın Çeşidi ve Kamu Hizmetinin Çeşidi Yönlerinden İncelenmesi	122
A. Uyuşmazlığın Çeşidi Yönünden.....	123
1. Kamu Görevine Kabulden Kaynaklı Uyuşmazlıklar.....	123
2. Kamu Görevlisinin Görev Süresi İçerisinde Meydana Gelen Uyuşmazlıklar.....	128
3. Kamu Görevinin Sona Ermesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.....	132
B. Kamu Hizmetinin Çeşidi Yönünden.....	137
1. Devlete Özel Bir Sadakat Yükümlülüğü ile Bağlı Olan Kamu Görevlileri.....	138
a. Asker ve Silahlı Kuvvetler Mensupları	139
b. Polisler.....	142
c. Hâkim ve Savcılar.....	145
2. Diğer Kamu Görevlileri	148
SONUÇ	159
KAYNAKÇA	163
ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR.....	171
EKLER AİHM KARARLARI LİSTESİ.....	173